

10.11.2020

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

ASIA: LIIKENNEPALVELULAIN MUUTTAMINEN

Hallituksen esityksessä (HE 202/2020) ehdotetaan muutettaviksi liikenteen palveluista annettua lakia, julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia, laivaväestä ja aluksen turvallisuusjohtamisesta annettua lakia, Liikenne- ja viestintävirastosta annettua lakia, painelaitelakia sekä vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia.

Osana lakiehdotusta lakiin lisättäisiin myös väliaikaisesti säännöksiä, joilla varaudutaan covid-19-taudin leviämisen ehkäisemiseen. Muutoksilla pyritään luomaan viranomaisille mahdollisuudet reagoida tehokkaasti ja joustavasti covid-19 epidemian aiheuttamiin häiriötilanteisiin.

Covid-19-taudin leviämiseen varauduttaisiin myös laajentamalla väliaikaisesti henkilö- ja tavaraliikenneluvan haltijoita koskeva varautumisvelvollisuus pienempiin toimijoihin, kuten taksiliikenteen toimijoihin ja toimijoihin, joilla on liikennekäytössä 15 tai vähemmän kuin 15 linja-autoa, ajoneuvoa tai ajoneuvoyhdistelmää.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry (*jäljempänä MaRa*) lausuu asiasta seuraavaa:

1. Matkailu- ja ravintola-alan näkymät ovat synkät

MaRan jäseniin kuuluu erilaisia ohjelma- ja luontomatkailupalveluja tarjoavia yrityksiä, jotka järjestävät koti- ja ulkomaisille matkailijoille erilaisia ohjelmapalveluja, safareita ja muita aktiviteetteja. MaRan jäseniä ovat muutamia mainitaksemme muun muassa Lapland Safaris Oy, Harriniva Hotels & Safaris Oy, Rukapalvelu Oy, Boreal Wildlife Centre Oy, Koli Activ Oy ja Martinselkosen Eräkeskus. MaRa neuvottelee ohjelmapalvelualalla työehtosopimuksen yhdessä palvelualan ammattiliitto PAMin kanssa.

MaRa toteaa, että jäsenkyselyn mukaan yritysten ja työntekijöiden näkymä vuoden loppuun asti on synkkä. Vaikeimmassa asemassa ovat ohjelmapalvelualan yritykset, joista lähes 80 prosenttia arvioi menettävänsä yli 80 prosenttia liikevaihdostaan. Puolet ohjelmapalvelualan yrityksistä arvioi olevansa konkurssiuhan alla kuuden kuukauden kuluessa. 72 prosenttia ohjelmapalvelualan yrityksistä arvioi, että vähintään 60 prosenttia henkilökunnasta on lomautettu syys-joulukuussa verrattuna vastaavaan aikaan viime vuonna ja peräti 14 prosenttia arvioi, että toiminta on kokonaan suljettu. Ohjelmapalveluyritykset (esimerkiksi husky- ja moottorikelkkasafarit) joutuivat lopettamaan toimintansa maaliskuussa 2020 kesken parhaan sesonkinsa. Niiden taloudelliset tappiot sesongin keskeytymisestä olivat merkittävät. Yritysten taloudelliset vaikeudet jatkuvat myös tulevalla talvikaudella 2020–21, koska lentoliikenne ja ulkomailta Suomeen tuleva matkailu elpyvät hitaasti. Ohjelmapalvelualan tuleviin kausiin kohdistuu merkittäviä epä-

varmuustekijöitä etenkin ulkomaisten matkailijoiden ja liikematkailijoiden määrän suhteen. Kv. matkailijoiden osuus ohjelmapalvelualan yritysten asiakkaista on erittäin merkittävä. Osuus vaihtelee yrityksestä riippuen, mutta se voi olla jopa 80–90 %. Liikematkailijoiden osuus asiakkaista on arviolta 10–20 %.

MaRa toteaa, että toimiala tarvitsee tukea kriisissä ja kriisin jälkeen. On ensiarvoisen tärkeää, että lainsäädännöllä ei säädetä uusia velvoitteita, jotka lisäävät matkailu- ja ravintola-alan yritysten kustannusrasitusta tai hallinnollista taakkaa. Tämä tulee ottaa huomioon myös liikenteenpalveluja koskevaa lakia uudistettaessa.

2. Varautumisvelvollisuuden väliaikainen laajentaminen taksiliikenneluvanhaltijoihin

Taksisääntelyn korjauspaketin yhteydessä (HE 176/2020) lakiin ehdotetaan palautettavaksi säännös, jonka mukaan ilman taksiliikennelupaa saa suorittaa koti- tai matkailupalveluyrityksen kuljetuksia, jotka ovat osa yrityksen asiakkaille tarjoamaa palvelukokonaisuutta ja tapahtuvat palveluyrityksen hallinnassa olevalla ajoneuvolla.

MaRa toteaa, että palvelupaketin osana tapahtuvia kuljetuksia suorittavat erityisesti ohjelmapalveluyritykset, jotka järjestävät koti- ja ulkomaisille matkailijoille erilaisia ohjelmapalveluja, safareita ja muita aktiviteetteja. MaRa pitää palvelupaketin osana tapahtuvien kuljetusten rajaamista taksiliikennelupavaatimuksen ulkopuolelle erittäin perusteltuna ja kannattaa sitä. Asiaa on käsitelty tarkemmin MaRan antamassa lausunnossa (28.10.2020) eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle.

Käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen (HE 202/2020) nojalla liikenteen palveluista annettuun lakiin ehdotetaan säännöstä (18 a §) jonka mukaan **taksiliikenneluvan haltijan** ja muun kuin 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun henkilöliikenneluvan haltijan tai henkilöliikennettä harjoittavan tavaraliikenneluvan haltijan on **varauduttava covid-19-taudin leviämisen ehkäisemiseen ja huolehdittava matkustajien terveyteen liittyvistä toimenpiteistä, jos covid-19-epidemian tilanne sitä edellyttää kansallisesti tai alueellisesti. Säännös olisi voimassa väliaikaisesti 30.6.2021 asti.**

Ohjelmapalveluyritysten hallinnollinen taakka ja kustannukset eivät lisääntyisi laakiehdotuksen (HE 202/2020) perusteella, koska matkailupalveluyritysten palvelupaketin osana tapahtuvat kuljetukset eivät edellyttäisi taksiliikennelupaa. MaRa pitää tätä perusteltuna lainsäädäntöratkaisuna.

3. Ohjelmapalveluyritysten tarjoamien palvelujen turvallisuudesta huolehditaan kuluttajaturvallisuuslain nojalla

Ohjelmapalveluyritykset kuljettavat asiakkaitaan palvelupaketin osana hallinnassaan olevilla ajoneuvoilla järjestäessään matkailijoille erilaisia ohjelmapalveluja, safareita ja muita aktiviteetteja. Asiakkaiden kuljettamiseen liittyvä palvelu on vain oheis- tai hyvin pieni lisäpalvelu osana palvelukokonaisuutta, jonka keskeisenä osana ei ole henkilökuljetuspalvelu vaan matkailuelämysten tarjoaminen. Kuljetuspalveluja ei tarjota rajoittamattomalle asiakaspiirille. Kuljetus on osa matkailupalvelukokonaisuutta ja se kohdistuu vain matkailupalveluyrityksen asiakkaisiin. Ajoneuvon kuljettajana toimiva ryhmän opas an-

taa asiakkaille jo kuljetuksen aikana tarkempia tietoja palvelukokonaisuudesta, kuten majoituksesta, ruokailuista, safarin ohjelmasta ja asiakkaan käyttöön tulevista välineistä sekä tekee itsensä tutuksi ryhmälle, jonka kanssa hän viettää aikaa joskus jopa useamman päivän.

MaRa toteaa, että ohjelmapalveluyritysten asiakkaiden turvallisuus tulee palvelukokonaisuudessa huomioiduksi kuluttajaturvallisuuslain säännösten perusteella. Myös palvelukokonaisuuden osana tapahtuva kuljetustoiminta kuuluu tämän veloitteen piiriin.

Kuluttajaturvallisuuslain nojalla toiminnanharjoittajan on olosuhteiden vaatiman huolellisuuden ja ammattitaidon edellyttämällä tavalla varmistauduttava siitä, että kulutustavara tai kuluttajapalvelusta ei aiheudu vaaraa kenenkään terveydelle tai omaisuudelle. Ohjelmapalveluyritysten tulee arvioida tarjoamiinsa palveluihin liittyvät riskit ja laatia kuluttajaturvallisuuslain 7 §:ään perustuen turvallisuusasiakirja, jossa palveluihin ja toimintaan liittyvät riskit on perusteellisesti kartoitettu ja selvitetty samalla myös vaaratilanteiden ehkäisemistä edellyttävät toimenpiteet. **Koronapandemian aikana myös ohjelmapalveluyritysten tulee palvelupaketteja tarjotessaan huolehtia tarkoituksenmukaisista hygieni- ja turvallisuusvaatimuksista koronaviruksen leviämisen ehkäisemiseksi.** Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes valvoo ohjelmapalveluyritysten toimintaa.

MaRa toteaa, että ohjelmapalveluyritykset voivat olla mukana myös matkailualueelle laaditussa riskienhallintamallissa. Esimerkiksi Lapin alueelle laaditussa COVID-19 riskien hallintamallissa¹ on katettu asiakkaan polku lentokentältä (saapuminen) lentokentälle (lähtö) ja se sisältää myös asiakkaille tarjottavat ohjelmapalvelut ja kuljetukset. Mallin tavoitteena on mahdollistaa kansainvälinen ryhmämatkailu Lappiin tulevalla talvikaudella siten, että taudin leviämisen riski väestössä, matkailutyöntekijöiden ja matkailijoiden keskuudessa on minimoitu. Kyseistä mallia on mahdollista hyödyntää myös muilla alueilla.

Kunnioitettavasti,

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Kai Massa
lakimies, varatuomari

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry on matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palvelualojen elinkeino- ja työmarkkinajärjestö. MaRa edustaa hotelleja, kylpylöitä, viikko-osakeyhtiöitä, leirintäalueita, kongressi- ja tapahtumatoimialan yrityksiä, ravintoloita, catering-yrityksiä, eines- ja valmistuskeittiöitä, kahviloita, pubeja, yökerhoja, liikenneasemia, huvi-, tema- ja elämyspuistoja, keilahalleja, festivaaleja ja konserttitapahtumia, ohjelmapalveluyrityksiä, luontomatkailuyrityksiä, hiihtokeskuksia sekä matkailun markkinointi- ja välityspalveluita tarjoavia yrityksiä. MaRassa on 2 800 jäsentä, joilla on 7 700 toimipaikkaa. MaRan jäsenyritykset työllistävät noin 70 000 henkilöä.

¹ Riskienhallintamallin sisällöstä tarkemmin: <https://koronaturvallinenlappi.fi/lapin-matkailukohdetason-covid-19-riskienhallintamalli-2/>